

Koulutuksella Green Care osaksi kehittyviä hyvinvointipalveluita

Kalle Santala, metsätalousinsinööri (YAMK), projektisuunnittelija, Tulevaisuuden biotalous, Lapin ammattikorkeakoulu

Reeta Sipola, agrologi (YAMK), projektipäällikkö, Tulevaisuuden biotalous, Lapin ammattikorkeakoulu

Asiasanat: hyvinvointipalvelut, Green Care, luontosuhde

Taloukasvu ylläpiti suomalaisten hyvinvoinnin nousevaa kehityskulkua aina 1980-luvulle saakka. Sen jälkeen hyvinvointimme ei esimerkiksi Kestävän taloudellisen kehityksen indikaattorin (Index of Sustainable Economic Welfare, ISEW) ja Aidon kehityksen indikaattorin (Genuine Progress Indicator, GPI) mukaan ole juuri noussut, vaikka bruttokansantuote on vastaavalla aikavälillä kasvanut merkittävästi. Edellä mainitut indikaattorit pyrkivät huomioimaan kuluttajien hyvinvointiin vaikuttavat tekijät ja niillä mitataan koettua hyvinvointia. Mittausten mukaan hyvinvointi polkee paikoillaan samalla, kun ympäristöhaitat kasvavat rajusti. Suomessa maakuntien välisessä GPI -vertailussa aikajaksolla 1960-2012 Lapin hyvinvointi on heikoimmin menestyneiden maakuntien joukossa.

”Me teemme kaikille hyvän elämän maailman puhtaimmassa maakunnassa” - lukee Lapin hyvinvointiohjelman 2025 kansilehdellä. Visio on varsin kunnianhimoinen ottaen huomioon Lapin alueellisesti polarisoituneen väestörakenteen, työllisyyden ja elinkeinoelämän. Lähtökohdat palveluiden tarjoamiselle ovat hyvin erilaiset eri puolilla Lappia.

Kaikkia Lapin kuntia yhdistävä tekijä on asukkaita lähellä oleva luonto, joka tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet luontolähtöisen hyvinvoinnin kokemiseen. Luontoon perustuvat toimintamuodot tarjoavat tutkittua tukea moniin hyvinvointihaasteisiin ja voivat siten tarjota ratkaisuja hyvän elämän saavuttamiseen. Työn alla olevan hyvinvointisuunnitelman laatimisen tuloksista odotetaan konkreettisia toimenpiteitä, joilla voidaan edistää kaikkien lappilaisten

hyvinvointia asuinpaikasta riippumatta. Alueellisten ja paikallisten erityispiirteiden huomioiminen on tärkeä osa vision toteuttamista.

Luontosuhde on osa suomalaista identiteettiä, joka kehittyy kulttuurin, kasvatuksen ja koulutuksen kautta koko elämän ajan. Hyvin monet suomalaiset tuntevat luonnosta saatavia hyvinvointivaikutuksia ja hyödyntävät niitä henkilökohtaisessa arjessaan. Yhä useammin luonnon elvyttäviä vaikutuksia hankitaan tietoisesti. Tietoisuus ihmisen ja muiden eläinten sekä luonnon vuorovaikutuksesta ja monimutkaisista riippuvuussuhteista lisääntyy koko ajan, ja tämän erottamattoman monilajisen kokonaisuuden ymmärtäminen on avainasemassa hyvinvoinnin kasvuun.

Omaehtoisten luontokokemusten lisäksi myös kaupallisen palvelutarjonnan kysyntä on kasvussa, mikä tuo yrityksille mahdollisuuden erikoistua ja kehittää erilaisia luontoon liittyviä palveluja. Green Care -periaatteiden mukaisesti suunnitelluissa palveluissa tuotetaan asiakkaille hyvinvointia hyödyntämällä luontoa tavoitteellisesti alan periaatteiden mukaisesti.

Koulutuksella ammattitaitoa ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta

Luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen on mahdollista monilla eri aloilla, kun uusi tieto yhdistetään aikaisempaan osaamiseen. Green Care -koulutus on hyvä esimerkki omaa ammatillisuutta täydentävästä koulutuksesta, joka on alkanut kiinnostaa niin opiskelijoita kuin yrittäjiä ja ammatissa työskenteleviä. Lapin ammattikorkeakoulu tarjoaa valtakunnallisessa yhteistyössä rakennettua Green Care PRO -kokonaisuutta, johon sisältyy opintojaksot Green Care -perusteista, -asiakkuuksista ja toimintaympäristöistä, -menetelmistä ja toimintamuodoista sekä -palveluntuottamisesta. 20 opintopisteen kokonaisuus tarjoaa vahvan osaamisperustan Green Care -palveluiden tuottamiseen omalla ammattialalla.

Vuonna 2018 alkaneisiin korkeakoulutasoisiin koulutuksiin on osallistunut opiskelijoilta laajasti eri aloilta. Osallistujia on ollut muun muassa sosiaali- ja terveysalan, kasvatustieteiden, metsätalouden ja matkailun toimialoilta. Monitaustaisen osallistujajoukon kautta Green Care -tietämys leviää yhteiskunnan eri osa-alueille luoden samalla mahdollisuuksia uudelle elinkeinotoiminnalle ja uusille tavoille toimia nykyisissä tehtävissä.

Hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteiskuntaa läpileikkaava johtoajatus, jonka toteuttamista ei voi rajata pelkästään sosiaali- ja terveysalan vastuulle. Tulevaisuudessa jokaisen yhteiskuntamme sektorin tulee entistä laaja-alaisemmin ja vastuullisemmin tarkastella

toimintansa vaikutuksia hyvinvoinnin eri osa-alueisiin. Green Care -tiedon leviäminen osaksi eri ammattialojen toimintatapoja ja ajattelua edistää sekä luonnon että ihmisten hyvinvointia kestäväällä tavalla.

Kuva 1. Lappilaisille luonto on elämäntapa; hyvinvoinnin lähde ja ansaintaympäristö (Kuva: Kalle Santala)

Lähteet:

Ylilauri, M & Yli-Viikari, A. 2019. Kohti luonnollista hyvinvointia - Näkökulmia luontoperustaisen toiminnan kehittämiseen <https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/8172/978-952-476-861-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Hoffrén, J. & Vatanen, E. 2014. Suomen maakuntien taloudellisen kehityksen seuranta 1960-2012: Aidon kehityksen indikaattori (GPI) <https://tem.fi/documents/1410877/2871099/Suomen+maakuntien+taloudellisen+kehityksen+seuranta+1960+2012+16052014.pdf>

Lapin liitto 2019. Lapin hyvinvointiohjelma 2025. http://www.lappi.fi/c/document_library/get_file?folderId=22412&name=DLFE-34701.pdf